Architektura hardwardzka:

- Rozdzielanie pamięci danych od pamięci programu (2 oddzielne szyny)
- Przechowywanie zmiennych w pamięci dynamicznej, a kodu programu w pamięci statycznej (bo 2 oddzielne szyny)
- Posiadanie oddzielnych magistral: pamięci danych i pamięci algorytmu
- Prostsza budowa (w stosunku do von Neumanna)
- Większa szybkość.
- Często wykorzystywana przy dostępie procesora do pamięci cache.

Architektura von Neumana:

- utrzymywanie w pamięci komputera zarówno programu, jak i danych, które są przechowywane
- w kodzie dwójkowym, a ich przetwarzanie odbywa się w arytmometrze.

Według tej koncepcji komputer składa się z 3 podstawowych części:

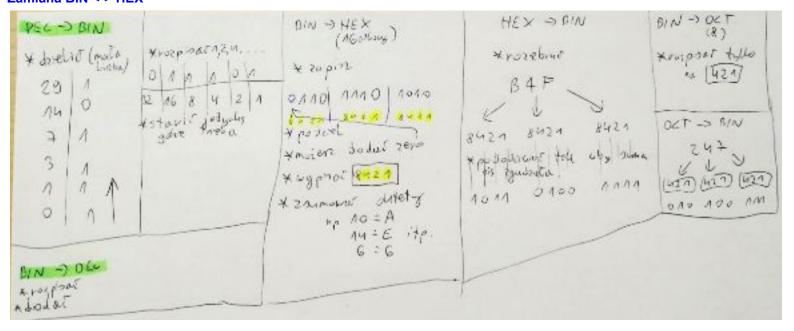
- procesor z wydzieloną częścią sterującą oraz częścią arytmetyczno-logiczną (ALU)
- pamięć dane i instrukcje są przechowywane we wspólnej pamięci w postaci binarnej
- · urządzenia wejścia/wyjśćia

ALU - jednostka arytmetyczno -logiczna układ cyfrowy będący jedną z głównych części procesora prowadząca proste operacje arytmetyczne (dodawanie, odejmowanie) oraz operacje logiczne (AND, OR, NOT, XOR). Zazwyczaj ALU ma dwa wejścia dla pary argumentów i jedno wyjście dla wyniku.

CPU - (Central Processing Unit) - urządzenie cyfrowe sekwencyjne potrafiące pobierać dane z pamięci, interpretować je i wykonywać jako rozkazy

- Bez analizy zawartości pamięci nie można jednoznacznie określić, czy dany blok pamięci zawiera kod programu czy nie (wynika to z budowy maszyny. W pamięci dane i instrukcje są wspólnie przechowywane)
- Zorganizowana jest pamięć operacyjna komputerów PC (praktycznie wszystkie komputery są budowane według pomysłu von Neumanna)

Zamiana BIN <-> HEX

Flagi:

S (sign flag) – flaga znaku, wynik pozytywny gdy ujemny. (dla wyniku -1 przyjmie wartość 1)

C (carry flag) – flaga przeniesienia, wynik operacji zawiera się w większej niż dostepna liczbie bitow. (np. dla 4bitowego wyrażenia, gdzie zakres wynosi 0..15 wyjdzie nam 16, to C=1) NIE INTERPRETUJE ZNAKU, MA WYWALONE NA MINUSY!! Z (zero flag) – flaga zera, pozytywne jesli wynik = 0

O (overflow) – flaga przepełnienia, podobna do flagi przeniesienia, jednak odnosi się do operacji ze znakiem. (zakres <-8,7> dla 4bitowego słowa)

Przesunięcie zawartoći rejestru eax w lewo o 2 bity spowoduje:

mnożeniu wartości w rejestrze przez 4

Przesuwamy dwa w lewo, więc mamy

(0001 = 0100) - "I pyk z jedynki zrobiła nam się czwóreczka" ~Maciej

Cechy pamięci SDRAM (rodzaj pamięci DRAM)

- Pracuje synchronicznie z magistralą systemową, w przeciwnstwie do innych DRAM, które asynchronicznie
- Cykliczne odświeżanie zawartośći
- Podział na banki
- Podział adresu na adres rzędu i adres kolumny
- Możliwość łatwej alokacji pamięci

Licznik rozkazów procesora (PC-program counter = IP-instruction pointer)

- rejestr, przechowuje informacje o tym, **w którym obecnie miejscu** sekwencji znajduje się procesor.
- Przechowuje on adres kolejnej instrukcji (w starszych modelach procesorów teraźniejszej).
  - Przez modyfikacje tego rejestru implementuje się skoki, skoki warunkowe, pętle i podprogramy.

Standard U2

W standardzie U2 najstarszy bit świadczy o znaku liczby. (1=liczba ujemna, 0=liczba dodatnia)

Jako, że na miejscu najstarszego bitu mamy znak, to zakres naszej liczby to <-128,127>.

1000 0000=-128 (najstarsza jedynka traktowana i jako znak, i jako liczba (-2^7). Nie jest to zero, ponieważ 0= 0000 0000, a w systemie tym występuje tylko jedno zero)

 $1000\ 0001(U2) = -127\ (-128+1)$

0111 1111(U2) =127 (1+2+4+8+16+32+64)

Zapis liczby zmiennoprzecinkowej, za pomocą całkowitych

$R = S*M*P^W$

S-znak M-znormalizowana mantysa, ułamek

P-podstawa systemu liczbowego

W-wykladnik

Technika przemianowania rejestrów (register renaming)

- używana w celu uniknięcia niepotrzebnego szeregowego wykonania instrukcji narzuconego przez wykorzystanie tych samych rejestrów procesora przez następujące po sobie instrukcje.
- Powodem powstawania hazardów jest wielokrotne używanie tych samych rejestrów do przechowywania różnych wartośći

Dostępne hazardy:

RAW - read after write - NIE USUWA

WAR - write after read - OK

WAW - write after write - OK

Rozwiążuje to poniższe: (usuwa te hazardy)

A)WaR - nie musimy zapisywać nic w tym rejestrze po odczycie, bo specjalnie po to użyliśmy kolejnego rejestru

c)WaW - skoro dodaliśmy nowy rejestr na przechowywanie danych, to zapisany wcześniej rejestr nie jest nadpisany kolejnym d)War i WaW

Pamięć cache: korzyści

najważniejsze:

- zmniejszenie czasu dostępu
  - wbudowany algorytm inteligentnego przechowywania danych = lepsze wykorzystanie
  - lokalność odniesień w kodzie programu

inne:

- Odpowiednnia organizacja danych w pamięci RAM komputera
- Lokalność czasowa -częstotliwość odwołań do określonych danych i kodu programu
- Czas dostępu do głównej pamięći operacyjnej

Cykl rozkazowy procesora: sekwencja cykli maszynowych

1. Pobranie rozkazu

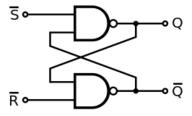
- 2. (Inkrementacja licznika rozkazów)
- 3. Dekodowanie rozkazu
- 4. Wykonanie rozkazu
- 5. Zapis wyniku i/lub ustawienie flag

Procesor jest układem sekwencyjnym

Jak najbardziej

Przerzutnik może być traktowany jako

- Podstawowy element funkcjonalny pamięci rejestru: może przechowywać najmniejszą jednostkę informacji
- Element portu wejśćiowego / wyjściowego
- małe ilości danych, do których musi być zapewniony ciągły dostęp.

Może to być element rejestru, element portu w/w, element pamieci statycznej RAM (nie może być dynamicznej RAM)

Wyjątek "Page Fault", czyli tzw. błąd stronicowania,

jest zgłaszany przez procesor wtedy, kiedy nastąpi nieprawidłowe odwołanie do jakiegoś liniowego adresu pamięci. Nieprawidłowe oznacza, że strona wyznaczana przez dany adres nie jest obecna.

Przerwanie lub żądanie przerwania to sygnał powodujący zmianę przepływu sterowania, niezależnie od aktualnie wykonywanego programu. Pojawienie się przerwania powoduje wstrzymanie aktualnie wykonywanego programu i wykonanie przez procesor kodu procedury obsługi przerwania.

-Tak więc ze względu na wystąpienie błędu polegającego na nieprawidłowym odwołaniu do adresu pamięci, do procesora wysyłany jest sygnał żądania przerwania. (ODP: zgłoszenie wewnętrznego przerwania CPU-wyjątku)

Najnowsze procki zgodne z x86 (i5, i7 itp.)

- Posiadają zintegrowany kontroler pamięći
- Posiadają wiele jednostek wykonawczych o zróżnicowanej funkcjonalnośći
- Posiadają zintegrowany mostek północny
- NIE POSIADAJĄ pamięci cache L3 odrebnej dla kazdego rdzynia
- NIE MOGA równolegle wykonywać kilkunastu instrukcji na jednym rdzyniu

Procesory CISC:

- Wiele różnych trybów adresowania
- Obecność instrukcji, które UPRASZCZAJĄ ręczne programowaniu w assemblerku <3

System przerwań x86 obejmuje:

- Przerwania niemaskowalne
- Przerwania **sprzętowe**: zewnętrzne i wewnętrzne(wyjątki) oraz **programowe**
- NIE OBEJMUJE przerwań chronionych, wirtualnych, modulowanych fazą sygnału zegarowego

Przerwanie aby uruchomić system calls w Linuxie to przerwanie:

Programowe 80h

Procki ARM/Cores stosowane obecnie na szeroką skalę np. w prockach do urządzeń przenośnych mają architekturę typu RISC - najbardziej wydajne = najbardziej popularne

ALU - jednostka arytmetyczno -logiczna układ cyfrowy będący jedną z głównych części procesora

- proste operacje arytmetyczne (dodawanie, odejmowanie)
- operacje logiczne (AND, OR, NOT, XOR).
- sterowaniem skoków warunkowych.

Zazwyczaj ALU ma dwa wejścia dla pary argumentów i jedno wyjście dla wyniku.

DMA DIRECT MEMORY ACCESS

- ma za zadanie odciążyć procesor główny od przesyłania danych (np. z urządzenia wejściowego do pamięci). Procesor może w tym czasie zająć się innymi działaniami, wykonując kod programu pobrany uprzednio z pamięci RAM do pamięci podręcznej.
- Specjalizowane układy wspomagające DMA (np. te spotykane w PC), potrafią kopiować obszary pamięci dużo szybciej niż uczyniłby to programowo procesor główny.

ODP:wprowadzono to po to żbby

- a) procesor nie musiał czynnie zajmować się transferem danych (I/O-pamięć)
- B) maksymalizować przepustowość urządzenia I/O-pamięć

Przetwarzanie potokowe:

sposób przetwarzania rozkazów w procesorach, w którym do przetwarzania zastosowano potok podzielony na etapy. W przeciwieństwie do klasycznego (sekwencyjnego) sposobu przetwarzania rozkazów gdzie każdy jest pobierany, dekodowany, wykonywany oddzielnie, w przetwarzaniu potokowym w procesorze następuje **jednoczesne przetwarzanie kliku rozkazów jednocześnie.** Każdy z rozkazów znajduje się w danym cyklu maszynowym w innym etapie przetwarzania i dzięki temu wyniki operacji mogą być produkowane niemal w każdym cyklu.

Wiążą się z nim:

- hazardy danych
  - konflikty w dostępie do różnych jednostek wykonawczych procesora
  - spekulacyjne wykonywanie instrukcji warunkowych/skoków

Zapis binarny wykorzystujący bit znaku np float, znak-moduł - problemy:

- podwójne zero +0 -0
- NaN (not a number)
- symbol nieoznaczony
- NIE MA PROBLEMU z wyjątkami od cpu

cmp eax,ebx

je wynik

je musi mieć flagę Z=1 (oraz S=0) bo różnica ta (wynik cmp) musi byc równa zero

Uszeregować wg największej przustowośći:

- 1. PCI EXPRESS x16 3.0
- 2. Seria ata
- 3. USB 2.0
- 4. PS/2

W architekturze x86 adresy portów I/O

znajdują się w przestrzeni adresowej urządzeń I/O

FMA (alternatywna nazwa: FMAD)

to zabezpieczona (ang. fused) operacja typu **pomnóż-i-dodaj wykonywana w jednym kroku**, podczas którego wykonuje się tylko jedno zaokrąglenie. Oznacza to, że w instrukcji a = b + c*d operacje mnożenia i dodawania wykonywane są dokładnie (bez żadnych zaokrągleń) i dopiero wynik dodawania zaokrąglany jest tak, by mógł być zapisany w a.

FMAD przyspiesza i poprawia dokładność wielu algorytmów numerycznych, w których wyznacza się sumy iloczynów:

Zwiększenie dokładnośći następuje poprzez redukcję liczby zaokrągleń pośrednich wyników w działaniu a*b+c (tylko raz zaokrągla)!!!!

Komputer z prockiem wielordzyniowym: (np. i7)

- To system wielprocesorowy o pamięci wspólnej (NIE rozproszonej!!)
  - Dla każdego rdzynia dostępna jest cała przestrzeń adresowa
- Komputer z wieloma procesorami uniwersalnymi, dostosowanymi do wykonywania różnych zadań
- czas dostępu do pamięći operacyjnej NIE ZALEŻY od adresu konkretnej komórki i numeru rdzynia CPU

Instrukcje push i pop

- związane są z obsługą stosu
  - związane są z transferem danych do i z pamięći
- modyfikują wartość wskaźnika stosu
  - NIE MODYFIKUJĄ ramki stosu
  - NIE MODYFIKUJĄ znaczników procesora

Instrukcje Logical shift

Shift left i shift right shIR, 1 (przesuwa wartosc rejestru R o 1 w lewo) **shrR**, **1** (j/w ale w prawo)

Inne pytania:

Bramka realizująca funkcję eXOR może znaleźć zastosowanie:

- a) Przy generowaniu/sprawdzaniu bitu parzystości
- b) Jako "sterowana" zewnętrznym sygnałem bramka negacji

- c) W komparatorze (dekoderze równości argumentów)
- d) W generowaniu flagi overflow
- e) W generowaniu flagi Carry(przeniesienie) NIE
- f) W sprawdzeniu poprawności działania arytmetycznych w kodzie U2 NIE

W procesorach Pentium4, Core2, i7 zastosowano wielowątkowość typu:

- a) Fine-grained NIE
- b) Coarse-grained, NIE
- c) SMT(simultaneous MultiThreading)

Algorytmy zapisu:

Algorytm Write-Through: (zapis jednoczesny)

- Wszystkie operacje zapisu są rpwoadzone jednocześnie do pamięci głównej i podręcznej
- Dzięki temu dane są zawsze aktualne w pamięći głównej
- Jakikolwiek inny moduł [procesor pamięć podręczna] może monitorować przesyłanie do pamięci głónej w celu zchowania spójnośći pamięći podręcznej
- WADA: generuje znaczny przepływ danych do pamięci i może powodować wystąpienie wąskich gardeł

Algorytm Write-Back: (zapis opóźniony)

- minimalizuje ilość operacji zapisu do pamięci.
  - aktualizuje się tylko pamięć podręczną.
- dane do pamięci głównej zapisuje się dopiero wtedy, gdy nie wystarcza już miejsca w pamięci podręcznej na ich dalsze magazynowanie.
- problem jest z tym że zawsze część pamięci głównej jest nieaktualna
  - przez to dostęp przez I/O jest możliwy tylko za pomocą pamięci podręcznej

WAŻNE: Powoduje problemy ze spójnośćia danych w pamięci cache i RAM

Algorytmy zapisu http://kik.pcz.pl/soold/mainpage/subject22 2/chapt2.html

Big endian - od najbardziej znaczących bajtów, tak jest w starych prockach

Little endian -od najmniej znaczących, tak jest juz w nowszych intelach, amdkach, itp. Mimo ze kalkulator windowsowy pokaze wg big endian to procek juz woli sobie liczyc w little endian

O bajcie ~~ . Bajt jest najmniejszą jednostką obsługiwaną przez procesor. Coś jak z taksówką, ośmioosobowym mikrobusem. Nawet jeśli chcemy pojechać sami, to i tak siedem siedzeń pojedzie pustych. Spróbujmy poprosić taksówkarza żeby wymontował te zbędne i że zapłacimy tylko 1/8 ceny. Tak samo zareagował by procesor poproszony o przetworzenie jednego bitu. http://digitalforensics.pl/podstawy-analizy-danych/bait/